

Tu ljudje bolj uživajo kot v Tokiu

Veleposlanik Japonske *Ni dolgo pri nas, a že ima najljubši kotiček in hrano – žgance*

V pol leta si japonski veleposlanik še zdaleč ni ogledal vsega, kar si želi, je pa že skočil do Pirana. FOTO OSEBNI ARHIV

Japonski veleposlanik ne bere slovenskih časopisov, ker ne razume slovensko, vendar mu sodelavci pripravljajo pregled tiska. Zato je ugotovil, da Japonska vsaj v *Delu* ni dežela na koncu sveta, saj se članki o njej pojavljajo precej pogosto. »Rekel bi, da Zorana Baković piše nevtralnno, nikakor ne enostransko,« je Šigemiji Džomori ocenil delo naše poznavalke azijskih razmer in dolgoletne dopisnice iz Pekinga.

GORAZD UTENKAR

Ker so Japonci vladni ljudje, se je seveda naučil zahvale »hvala lepa«. Možno je tudi japonske – torej drobne – postave, ki gostom ponudi zeleni čaj, je izkušen diplomat, čeprav je prvič v vlogi veleposlanika. V svet diplomacije je stopil pred 43 leti.

Med Balkanom in Tihim oceanom

Še dokaj sveži najvišji predstavnik Japonske v Sloveniji prihaja iz Jokohame, tretjega največjega mesta njegove domovine. Mesto je del gosto poseljene regije v Tokijskem zalivu, katere središče je japonska prestolnica Tokio. Gre za največje mestno območje na svetu, kjer živi več kot 35 milijonov prebivalcev. Vendar veleposlanik pravi, da se imajo, čeprav sta se mesti prepletli v eno, Jokohamčani vseeno za prebivalce svojega mesta, ne za Tokijčane.

Sogovornik je v Sloveniji šele slabega pol leta, a ta del Evrope mu ni tuj. Veliko let je namreč delal na jugu in vzhodu celine, najprej v Romuniji, kjer je tudi študiral. Na Japonskem imajo namreč precej nenavaden in za mlade ugoden način rekrutiranja med diplomate. Na ministrstvu za zunanje zadeve se je zaposlil leta 1970, ko je bil star komaj 20 let. In ministrstvo ga je poslalo na študij v Bukarešto, kjer je takrat vladal zloglasni romunski diktator Nicolae Ceaușescu. Plačali so mu vse stroške, povezane s študijem, poleg tega je dobival plačo. Po njegovih besedah je bila Japonska takrat še revna država, zato je bil to edini način, da so ljudje lahko šli študirat v tujino.

Leta 1980 je postal konzul v Milanu in čez dve leti prvi sekretar na japon-

skem veleposlaništvu v Rimu. Tako kot vsi diplomati se je moral občasno vrniti domov. Tako je v letih od 1987 do 1994 delal v »štubu«, na zunanjem ministrstvu v Tokiu, potem pa je za tri leta odšel za konzula na drugo stran Tihega oceana, v Los Angeles.

Naslednja postaja na diplomatski poti je bila država, v kateri je študiral, Romunija. Tam je ostal skoraj pet let, od 1997. do 2002., kot svetovalec na veleposlaništvu v Bukarešti. Domov se potem ni vrnil še tri leta, saj je bil pooblaščen minister na veleposlaništvu v preostanku Jugoslavije, takratni Srbiji in Črni gori, v Beogradu.

V letu 2005 je spet sledil obvezen postanek v domovini, kjer se je večino časa ukvarjal s protokolom. Bil je namreč namestnik vodje protokola na zunanjem ministrstvu in vodja protokola cesarske družine. Zato ni nič nenavadnega, da je sedanji japonski veleposlanik v Sloveniji zelo ugleden gospod stare šole.

Po tem vsekakor pestrem obdobju je spet odpotoval v Evropo. V mestu, kjer je delal že v 80. letih, v Milanu, je postal generalni konzul. Tri leta pozneje, februarja letos, pa je dobil najvišji »čin«, ki ga lahko v svojem poklicu doseže diplomat. Iz Tokia je prišlo napredovanje in Šigemiji Džomori je pripravil svoj diplomatski kovček za selitev na novo delovno mesto, položaj veleposlanika v Ljubljani.

V vseh državah ga je spremljala družina. Seveda sta zdaj z ženo sama, saj sta otroka že odrasla. Hčerka je poročena na Japonskem in Džomori je dvakratni dedek, sin pa dela v svetovnem podjetju v Londonu.

Ni novinec

V japonski diplomaciji ne vlada posebna demokracija. Veleposlanike imenujejo ne glede na njihove želje ali preference. Mlajši diplomati sicer lahko izrazijo želje, kam jih najbolj vleče. »Ampak jih pri razporeditvah ponavadi ne upoštevajo,« je bil odkrit sogovornik. Veleposlanikom niti ne povejo, zakaj so se odločili, da jih bodo poslali v določeno državo. Sam zato samo domneva, da je nalogo dobil zato, ker je dolga leta deloval v tem delu Evrope.

Ker je sedanji japonski veleposlanik preživel veliko časa v bližini Slovenije, je državo nekoliko poznal. Tako je večkrat, že v Jugoslaviji, obiskal Postojnsko jamo, nazadnje s princem

Veleposlanik Šigemiji Džomori FOTO TOMI LOMBAR

Akišinom in princeso Kiko, staršema verjetnega prihodnjega cesarja dežele vzhajajočega sonca. Japonska je sicer edino še delujoče cesarstvo na svetu, njena dinastija menda zaseda prestol krizanteme vse od leta 660 pred Kristusom in člani cesarske družine naj bi bili neposredni potomci šintoistične boginje sonca Amaterasu.

Pred prihodom se je Džomori opremil z literaturo o Sloveniji, ki pač obstaja v japonščini, in še s precej knjigami v angleščini. Vsak na novo imenovani veleposlanik se mora pred odhodom na novo delovno mesto oglasiti v Tokiu, kjer ga v približno tednu dni založijo še z uradnimi informacijami, nujnimi za njegovo delo. V Sloveniji je bil sicer pred letošnjim februarjem nazadnje pred desetimi leti.

Umirjeno

Zato je pričakoval lepo, čisto in mirno državo. Ker je prišel neposredno iz Milana, po njegovem zelo živahnega in morda celo kaotičnega mesta, polnega beračev, Romov in Afričanov, se mu zdi Ljubljana verjetno še bolj mirna, kakor bi se mu, če bi prišel iz kakšnih bolj severnih krajev. Vendar večje živahnosti italijanskih mest ne pogreša.

V primerjavi z Japonsko se mu zdi življenje v Sloveniji zelo umirjeno. Predvsem v Tokiu z okolico, kamor spada njegova rodna Jokohama, je življenje hitro, ljudje hitro govorijo in hodijo. Povsem normalno je, da

delajo dolgo v noč, mlajši do sedmih ali osmih zvečer, nekateri celo do polnoči. »Res imajo več denarja kot Slovenci, vendar nimajo prostega časa, da bi ga porabili. Čeprav nisem imel nikoli posebno visoke plače, sem na Japonskem, ko sem bil mlad, vsak dan delal do polnoči in niti tistega denarja nisem mogel porabiti,« se spominja ubijalskega delovnega ritma. »Povsem jasno je, da tu ljudje dosti bolj uživajo življenje, kot ga v Tokiu.«

Zaradi težav s koleni se žal ne more več predajati svojim najljubšima športoma, smučanju in golfu. Zdaj sta njegovi najljubši prostočasi dejavnosti hoja in pohodništvo. V Sloveniji je za oboje seveda veliko priložnosti, vendar na daljše pohode japonski veleposlanik še ni krenil, saj je imel po prihodu veliko dela, tudi z obiskom para iz ožje cesarske družine. Za zdaj se sprehaja predvsem v Tivoliju. Si je pa takoj zapisal Pohorje in Pokljuko – z eno od treh pisav, ki jih uporabljajo na Japonskem – kot dva za pohodništvo primerna dela Slovenije.

Zaradi obilice dela v prvih mesecih po prihodu se tudi še ni podal na toliko obiskov po Sloveniji, kot bi si želel. V Bohinju, na Bledu, v Postojni in Idriji je bil od februarja po dvakrat. Tja je namreč peljal princa Akišina in princeso Kiko, zato je prvič šel na pogovore o podrobnostih obiska, drugič pa je visokosti, kakor ju imenuje, spremljal. Ker marsikje še ni bil, si ne upa reči, kateri del Slovenije mu je najbolj pri srcu. Pač pa si je že našel

najljubši del Ljubljane, stari del mesta pod gradom. Za odkrivanje lepote dežele ne bo imel prav veliko časa, saj so ga imenovali le za dve leti, tako da pričakuje, da v Sloveniji ne bo preživel več kot dve in pol ali tri leta.

Poznajo Elan

Kot veleposlanika tretje največje gospodarske sile na svetu ga pogosto zaprosijo, da bi sodeloval pri pospeševanju gospodarskega sodelovanja med Slovenijo in Japonsko. Nekateri bi tako radi privabili več tujih, torej japonskih naložb. Vendar se mu zdi, da so Slovenci, čeprav ima država dobro razvito in uspešno industrijo, nekako preveč mirni.

To je razložil s primerom: na Poljskem, Češkem in Madžarskem so privabili veliko več japonskih naložb, vendar jim še vedno omogočajo veliko ugodnosti za nove. V Sloveniji, ki je po njegovih besedah najbolj razvita med nekdanjimi socialističnimi državami, pa se za privabljanje naložb nihče ne trudi prav posebej.

Zato ga zelo veseli, da je japonski Panasonic – velikanska korporacija s sedežem v Osaki ima več kot 300.000 zaposlenih po vsem svetu – na začetku julija oznanil, da bo postal pomemben lastnik enega največjih slovenskih podjetij, velenjskega Gorenja. Morda bo ta naložba spodbudila menjavo med državama, ki je lani znašala zelo skromnih 74 milijonov evrov. Čeprav je v Sloveniji na cestah kar veliko japonskih avtomobilov, so ti izdelani večinoma v Evropi in zato ne sodijo v menjavo med državama. Od slovenskih podjetij pa na Japonskem poznajo samo Elan. Sogovornik je zatrdil, da je begunjski izdelovalec smučič na daljnem otočju zelo slavno ime.

Ajda je zakon

Slovenci se radi trkajo po prsih, da je potica njihova posebnost, vendar nam je japonski veleposlanik, velik poznavalec Romunije, povedal, da poznajo nekaj podobnega tudi v domovini grofa Drakule. Zato ga je bolj presenetila uporaba ajde. To v Sloveniji včasih zelo razširjeno, potem skoraj pozabljeno in zdaj spet vedno bolj priljubljeno žito namreč Japonci veliko uporabljajo. Pravijo ji *soba* in tako imenujejo tudi značilno vrsto rezancev. »Pri nas jih lahko kupite na vsakem vogalu,« je opisal eno od vrst hitre prehrane v svoji deželi, čeprav *soba* uporabljajo tudi v bolj prefinjenih restavracijah in pri kuhi doma.

Japonci torej ajdo zmeljejo za rezance, njihovega veleposlanika pa je presenetilo, da jo Slovenci jedo kar celo, zmešano z mesom, gobami in drugimi dodatki. Tega ni videl še nikjer. Najbolj pa so mu v srce sedli ajdovi žganci; »ajda« mu gre z jezika povsem brez težav, z izgovarjanjem »žgancev« pa ima razumljivo več težav. Ti so njegova najljubša slovenska jed. Najbolj nenavadna podalpska jestvina pa so se mu zdeli ocvirki, čeprav zdaj že priznava, da gredo odlično skupaj z žganci. Tudi slovenska vina ima rad, a jih žal ni veliko: »Vse popijete sami in za izvoz ne ostane nič (*smeh*).«

V nasprotju s kitajsko kuhinjo, ki je v Sloveniji zelo razširjena, je ponudba japonske precej skromnejša. Od treh ljubljanskih restavracij z japonsko hrano je doslej obiskal dve, do Maribora pa še ni prišel, zato tamkajšnje ponudbe ni preizkusil. Za ljubljanski je zatrdil, da sta pravi, saj imata ne nazadnje prave, japonske kuharje. Ob tem je dodal, da je v Milanu kar 400 japonskih restavracij, vendar jih je samo kakšnih deset avtentičnih. Druge prodajajo nekakšno kopijo, večinoma slabo, japonske kuhinje. Vsekakor pa je škoda, da japonska prehrana ni bolj razširjena, saj je najbrž zelo zdrava. Prebivalci dežele vzhajajočega sonca namreč povprečno dočakajo najvišjo starost na svetu, čeprav so jim Američani na glave odvrgli dve atomski bombi.